	İLKOKULU	4/ SINIFI
	201 4 – 201 5 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI	SÖZ VARLIĞINI GELİŞTİRME 4
	Adı Soyadı : Numarası :	

SÖZ VARLIĞINI GELİŞTİRME 4

1 0. Amaç – sonuç bildiren tümceler : Yapılacak işin gerçekleşme amacı belirtilmişse tümcede amaç – sonuç ilişkisi kurulmuş olur.

Amaç – sonuç bildiren ifadeler → için, üzere, diye, maksadıyla vb.

UYARI !!! → Neden – sonuç tümceleri ile amaç – sonuç tümceleri birbirine karıştırılmamalıdır. Bu iki ifadeyi şu yöntemlerle birbirinden ayırabiliriz:

*** Tümcede yer alan iki bölümün arasına ("için" sözcüğü yerine) "**amacıyla**" sözcüğünü getirdiğimizde anlam bozulmuyorsa amaç – sonuç tümcesi; "**sebebiyle**" sözcüğünü getirdiğimizde anlam bozulmuyor ise sebep – sonuç tümcesidir.

*** Bir de amaç – sonuç tümcelerinde yapılması amaçlanan kısım daha gerçekleşmemiştir, gelecekte gerçekleşecektir. Sebep – sonuç tümcelerinde ise sebep kısmı gerçekleşmiş ve sonuç bölümü bu sebebe bağlı olarak daha sonra ortaya çıkmıştır.

*** Neden – sonuç tümcelerinde "**niçin, neden**" soruları; amaç tümcelerinde ise "**ne amaçla**" sorusu kullanılır.

Örnek → Sınavı kazanmak için çok çalıştı. → Sınavı kazanmak amacıyla çok çalıştı.

Amaç : Sınavı kazanmak **Sonuç :** Çok çalıştı.

* *Aşağıdaki tümcelerin altına amaç – sonuçlarını yazınız.*

➤ Öfkesini yenmek için yirmiye kadar saydı.

Yirmiye kadar saymasının amacı ne? → **Amaç :** Öfkesini yenmek

Alınan yanıt → **Sonuç :** Yirmiye kadar saydı.

➤ Maçı izlemek için erkenden yola çıkmıştı.

Amaç : _____

Sonuç : _____

➤ Fakirlere yardım etmek üzere para toplanacakmış.

Amaç: _____

Sonuç : _____

➤ Yemek yemeğe eve gitti.

Amaç : _____

Sonuç : _____

➤ Fen lisesini kazanayım diye dershaneye gidiyor.

Amaç: _____

Sonuç : _____

➤ Araba almak amacıyla galericiler sitesine gitti.

Amaç: _____

Sonuç : _____

➤ Parayı göndermek için bankaya gitti.

Amaç : _____

Sonuç : _____

➤ Kirlenmesin diye yere hiç çöp atmazdı.

Amaç : _____

Sonuç : _____

* Aşağıdaki tümceleri amaç – sonuç tümceleri olacak şekilde tamamlayınız.

- Biraz hava almak için
- Yeni bir bilgisayar almak için
- Borçlarından kurtulmak için
- Kardeşi iyileşsin diye
- Bildiklerini anlatmak üzere
- Yabancı dil öğrenmek için
- Bu, bizi birbirimize düşürmek maksadıyla
- Yoksulluktan kurtulmak için
- Eve gitmek üzere
- Beni sevindirmek maksadıyla
- Başı ağrıdığı için
- Göçük altındaki kişilere ulaşmak amacıyla
- Sizi görelim diye
- Akdeniz’de petrol aramak için
- İyi bir insan olsun diye
- Sınavı kazanabilmek için
- Kilo vereyim diye
- Öğretmene vermek için
- Kitap okuyabilmek amacıyla
- Derdimi anlatmak için
- Atatürk, yurdumuzu düşmanlardan kurtarmak için
- Aycan yabancı dili ilerlesin diye
- Dil eğitimi almak üzere
- Dönem ödevimi hazırlamak için
- İstanbul’a gitti.
- yola çıktı.
- yurt dışına gittim.
- tüm yıl çalıştı.
- giyinip süslendi.
- yanına şemsiye aldı.

11 . Gerçek ve hayal ürünü ifadeler

Gerçek ifadeler → Hayatımızdaki gerçek durumları, yaşanması mümkün olan olayları birebir anlatan tümcelerdir.

Hayal ürünü ifadeler → Yaşanması mümkün olmayan, tamamen zihnimizde canlandırdığımız olaylardır. Cansız varlıklar veya hayvanlar insana özgü davranışlar sergileyebilir. Gerçeküstü olaylara rastlanabilir.

**** Aşağıdaki tümcelerden hayal ürünü olanların başına "H", gerçek olanların başına "G" yazınız.**

- () Elif bütün gece yazı yazdığı için kalemi çok yorulmuştu.
- () Resimdeki kuşlar birden odanın içine dağılarak ötmeye başladı.
- () Kumsaldaki çocukların teni güneşten iyice kararmıştı.
- () Fazla yürümekten ikimizin de ayakları "imdat" diye bağıırıyordu.
- () Elimdeki kitaplar taşıyamayacağım kadar ağır.
- () Şaşkınlıktan gözleri yerinden fırladı.
- () Sabah uyanınca ilk işi pencereyi açmak oldu.
- () kardeşim sonunda kedilerle konuşmaya başlayacak.
- () Şiddetli yağmur suları arabaları sürüklüyordu.
- () Göz göze geldiğimizde aslan korkuyla geri çekildi.
- () Sirkteki aslan önüme kadar geldi.
- () İnsanlar susuz on beş gün yaşayacakmış.
- () Sizler uzayda yaşayabileceksiniz.
- () Ağaçta olgunlaşan meyveler yavaş yavaş düşmeye başladı.
- () Bebeğin minicik elleri ve ayakları çok sevimliydi.
- () Köprü tam yıkılırken fil hortumuyla köprüyü havaya kaldırdı.
- () Kardan adamın şapkası aniden uçtu.
- () Sabaha kadar bulutların üzerinde dolaşıp durdum.
- () Yoğun kar yağışı her tarafı beyaza boyadı.
- () Sabahlara kadar ders çalışmaktan yorgun düştü.
- () Küçük kız yıldızları heybesine doldurup uzun bir yolculuğa çıktı.
- () Bulutlar pamuk giysilerini giyip gökyüzünde uçtular.
- () Dondurmam eriyince yere düştü.
- () Kedi pırrrr diye uçup çatıya kondu.

*Gözlerime inanamıyorum.
Bu karikatürdekiler hayal
mi, gerçek mi?*

Ne zaman adam gibi
top oynayacaksınız,
keseyim mi topunuzu!

** Aşağıdaki görsellerden hayal ürünü olanların kutucuğuna "H", gerçek olanlara "G" yazınız.

☐☐☐☐☐☐☐

** Aşağıdaki masalı okuyunuz. Tabloyu masala göre doldurunuz.

İHANET

Balta girmemiş ormanlardan birine bir adam gelmiş. onu gören iki ağaç hüngür hüngür ağlamaya başlayınca uzaklardan bir başka ağaç "Neden ağlıyorsunuz? " diye sormuş. Ağlayan ağaç, "Artık sonumuz geldi. " demiş.

Uzaktaki ağaç, "Korkma, nasıl olsa o bir yabancı. Bizi yeterince tanımıyor bile. Eğer içimizden birisinin ihaneti olmazsa bize hiçbir şey yapamaz." demiş.

Ağlayan ağaç, "Evet." demiş. "Bunları ben de biliyorum; ancak birisinin ihanetine uğradık bile. Çünkü adamın elindeki baltanın sapı ne yazık ki bizden. "

	Gerçek İfadeler	Hayal Ürünü İfadeler
1		
2		
3		
4		

** Paragrafta numaralandırılmış tümcelerdeki gerçek ve hayali ifadeleri ilgili bölüme yazınız.

DOKTORLAR

(1)Doktor Ali bey dedi ki, şişmanlar bir saatte zayıflayacaklarmış. (2)Doktor Mehmet bey ise, komadaki hastamızın iyileşmesi zor, dedi. (3)Doktor Fatma hanım, hastaya bir iğne yaptım birden ayağa kalkıverdi, dedi. (4)Doktor Fikri bey dedi ki, ölümsüzlüğün ilacı bulunmuş. (5)Doktor Nurgül hanım, doktorluk mesleği ortadan kalkacak, dedi. (6)Doktor Osman bey, ameliyatlar tamamen robotlar tarafından yapılacak, dedi.

Hayalî durumlar → _____

Gerçek durumlar → _____

** Aşağıdaki tümceleri hayal ürünü durumları anlatacak şekilde tamamlayınız.

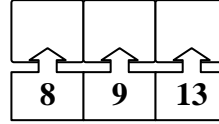
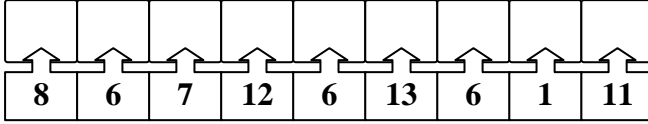
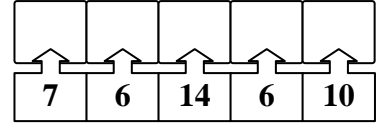
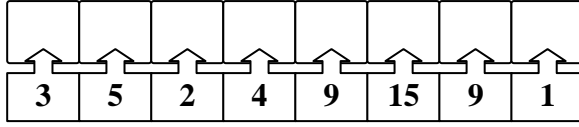
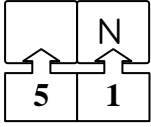
➤ Padişah bir gece rüyasında _____

➤ Köyün birinde _____

➤ Minik kedi _____

* Tablodaki tümcelerın hangi gruba ait olduğunu harfleri yuvarlak içine alarak gösterin. Tablodaki tümcelerın numarasına göre şifreyi çözüp soruyu yanıtlayınız.

	Tümceler	Gerçek	Hayal
1	Dün uçarak okula gittim.	M	N
2	Türkiye'nin başkenti Ankara'dır.	V	Y
Y3	İki yaşındaki kardeşim bir fili taşıyabilir.	U	S
4	Süpermen en iyi arkadaşım olduğu için bazen beni ziyaret ediyor.	Ç	D
5	Dün matematik dersinden sınav olduk.	E	F
6	Bulutların üzerinde çok rahat uyurum.	Z	A
7	Yağmur yağınca ablam uçtu.	G	H
8	Bu yıl dördüncü sınıfa gidiyorum.	K	L
9	Kahvaltıda süt içmeyi çok seviyorum.	İ	J
10	Bir oturuşta yüz ekmek yiyeblirim.	K	L
11	Üç porsiyon tatlı yedim.	I	İ
12	Askerler kızın saçlarına tutunarak surlara tırmandı.	P	R
13	Uyumadan önce kedim bana masal anlatır.	N	M
14	Kitap okumayı ve şiir yazmayı çok seviyorum.	Y	Z
15	Kar yağınca yolların bir çoğu kapandı.	Ğ	Ü

* Aşağıdaki görsellere uygun olarak birer tane gerçek ve hayal ürünü tümceler yazınız.

1. Aşağıdaki çocukların hangisinin anlattıkları hayal ürünü olabilir?

- A. Babam bu yılın en iyi iş adamı seçildi.
- B. Benim annem de bu yılın en başarılı müzisyeni seçildi.
- C. Benim babam Mars'a ilk ayak basan kişi seçildi.
- D. Benim annem yılın en iyi aşçısı seçildi.

2. Aşağıdaki tümceler hangisi, gerçek bir durumu anlatmaktadır?

- A. Yıldızlar gökyüzünde sohbet ediyordu.
- B. Arkadaşım ve ben Ay'a gittik.
- C. Peri sihirli değneğini eline aldı ve kayboldu.
- D. Çocuğun siyah gözleri pırıl pırıldı.

3. Hangi çocuğun anlattığı kitabın kahramanı hayal ürünüdür?

- A. Savaş sonrasında komutan, ordunun toparlanması için nehir kenarında uzun bir mola verdi.
- B. Padişah, donanmanın başına en iyi deniz komutanını getirdi.
- C. Düşman ordularının karşısında Ulu Önder vardı.
- D. Tüm karıncalar cesur askerin ardından kararlı bir şekilde

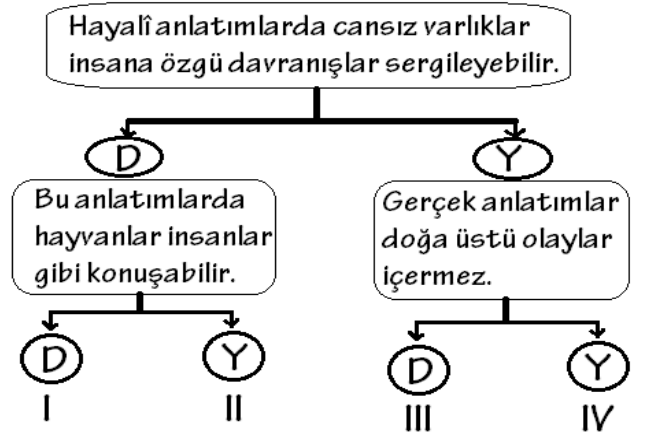
4. Aşağıdaki tümceler hangisi kesinlikle gerçek ifadedir?

- A. Tavşan yoldan geçen kaplumbağaya selam verdi.
- B. Kaplumbağa ile tavşan uzun süre dertleştiler.
- C. Açkan tavşan havuç yedi.
- D. Açkan kaplumbağa kebabçıdan kendisine patlıcanlı kebab söyledi.

5. Aşağıdaki görsellerden hangisi hayal ürünü ifadedir?

6.

Şekilde verilen ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek ilerlediğimizde hangi çıkışa ulaşırız?

- A. I B. II C. III D. IV

7.

①Okuduğum kitap iki geçimsiz arkadaşı anlatıyor. ②Bu iki arkadaş sürekli birbirleriyle kavga ediyor. ③Ama içlerinden biri hastalanınca birbirlerinin kıymetini anlıyorlar. ④Kitabın sonunda gökten bir ak sakallı dede inip onlara nasihat veriyor.

Yukarıdaki paragrafın kaç numaralı tümcesinde hayalî bir ifade vardır?

- A. 4 B. 3 C. 2 D. 1